

Societat

SALUT

'GRAN NU EN UNA BUTACA VERMELLA', DE PABLO PICASSO
1929

Aquesta obra s'ha identificat com un retrat violent i deformat d'una dona, possiblement Olga, la seva esposa, en un moment en què ella estava malalta i ell ja tenia com a amant Marie Thèrese. L'artista representa la dona amb un cos dislocat de forma extrema. Pertany al Museu Picasso de París i es pot veure ara al seu museu barceloní. SUCCESIÓ PABLO PICASSO, VEGAP, MADRID, 2023

MARTA RODRÍGUEZ CARRERA
BARCELONA

"M'he acostumat a conviure amb el dolor". A la Míriam Solé l'esquena la matxa des de fa més de 20 anys, la meitat de la seva vida. Desesperada, ha fet "la ruta de metges i curanderos" buscant un diagnòstic i esperant el "miracle". No té res físic i de tant en tant almenys el dolor s'atenua. "Ja m'han dit que em moriré amb dolor, així que paciència", diu resignada.

El dolor crònic, el que dura més de tres mesos o és recurrent, és una dels mals més comuns i representa la meitat de les consultes a primària. Es calcula que una de cada quatre persones pateix dolor, un percentatge que es dobla a partir dels 75 anys. I són dones com Solé les que en tenen més probabilitats. Concretament, elles tenen una prevalença del 30,5% i ells del 21,3%.

Des del 2020 l'OMS ha deixat de considerar el dolor com un símptoma per incloure'l a la categoria de malaltia i el defineix com una "experiència sensitiva i emocional desagradable, associada a una lesió física real o potencial". Els especialistes asseguren que com que hi ha una percepció individual, requereix un tractament individualitzat que vagi més enllà dels fàrmacs i posi el focus en qüestions com la salut mental o l'entorn social i familiar del pacient.

Biaix de gènere

En aquest camp la medicina també ha basat fins fa ben poc els seus estudis en el cos masculí, i això fa que es tracti d'igual manera els dolors dels homes i els de les dones, malgrat que tenen uns factors i una resposta diferents davant del mateix estímul, explica Elena Català, vocal de la Plataforma Mujer y Dolor i expresidenta de la Societat Catalana del Dolor de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya. "Fins als canvis hormonals de l'adolescència, nens i nenes gairebé no presenten diferències", assenyala la doctora, que afirma que la testosterona sembla que té un efecte protector, mentre que els estrògens augmenten la vulnerabilitat i la sensibilització, continua Català. A banda, influeixen els rols de gènere, que atribueixen a les dones

El dolor entén de gènere i afecta més les dones

L'atenció primària i hospitalària intenta adaptar-se a un nou model per tractar les molèsties persistents sense tants medicaments

JOAN PRATS

PROMOTOR ARTÍSTIC I AMIC

ÍNTIM DE MIRÓ

JAUME SABARTÉS

SECRETARI DE PICASSO

Dues de les persones més pròximes a Joan Miró i Pablo Picasso van ser el promotor artístic i barretaire Joan Prats, que va ser considerat com el representant de Miró, i el cèlebre secretari de Picasso, Jaume Sabartés. La feina i la generositat de tots dos va ser imprescindible per fer realitat la Fundació Joan Miró i el Museu Picasso de Barcelona. De fet, el museu va obrir les portes amb la denominació de Jaume Sabartés el 1960 i li van canviar el

nom tres anys després. A Joan Prats se li atribueix la idea de crear la fundació, juntament amb la crítica d'art Maria Lluïsa Borràs i l'historiador i polític Francesc Vicens, que va ser el primer director de la Fundació Joan Miró. I, més endavant, Prats va donar les seves obres de Miró a la fundació. Jaume Sabartés, a més de les obres de la seva col·lecció, també va donar al museu una part de l'arxiu picassà que va reunir entre el 1935 i l'any de la seva mort.

més aguant i habituació al dolor, sigui per la càrrega familiar, les feines precàries o les dificultats per autorealitzar-se com a persona. Així, tot i que acudeixen més a les consultes, les dones ho fan més tard i més malament, en una mitjana de 40 mesos d'evolució del dolor, pels 30 dels homes, que demanen més fàrmacs esperant una curació més ràpida.

Aina Perelló, metgessa de família del CAP Larrard de Barcelona, és la coordinadora grup TraDoP (dolor persistent) de la Societat Catalana de Medicina Familiar i Comunitària (Camfic) i admet que, amb el dolor, els professionals ho estan fent "malament" perquè massa sovint la solució és sobremedicar, obviant que opioïdes i benzodiazepines sovint tenen "més riscos que beneficis" i fabriquen "malalts passius". Això s'ha donat més entre les dones, a qui els professionals han "estigmatitzat", explica.

Impacte econòmic

Amb tot, hi ha aires nous i s'estan creant equips multidisciplinaris tant a la primària com a les unitats hospitalàries per fer un canvi en el tractament. Salut planteja fisioterapeutes i dietistes als CAP per treballar de manera comunitària el dolor. Perelló insisteix que "cal un canvi de mentalitat per fer front al dolor" a les consultes per encomanar-lo als pacients i, en aquest sentit, assenyala l'experiència de Valladolid "a cost zero", en què s'ha substituït la medicació per exercici, socialització o dietes en cas d'obesitat, ja que en la percepció del dolor influeix també l'estat emocional. La Societat Espanyola del Dolor calcula en l'1,5% del PIB l'impacte del dolor.

A la unitat de l'Hospital Vall d'Hebron que dirigeix Javier Medel, també hi treballen psicòlegs, fisioterapeutes i dietistes per fer aquest abordatge multidisciplinari que comença amb una visita per conèixer les circumstàncies vitals del pacient, així com les seves "expectatives per curar-se". Contra el dolor persistent, admet Medel, hi ha "pocs miracles" així que s'actua per "alleujar la intensitat del dolor". Per això, assenyala, és important que el pacient entengui que difícilment es curarà del tot, però que si abandona el sedentarisme té molts números de millorar la seva funcionalitat, ja que -diu- la immobilitat genera atrofia. "El dolor no és un invent ni és fruit de la imaginació, però es pot transformar", apunta l'especialista. Es tracta de "distreure el cervell", que és on es localitza el dolor i no al cos, il·lustra Perelló, que assenyala que centrar-se excessivament en el dolor o escoltar-se massa, provoca "hipervigilància".

BARCELONA

A la recerca d'una alternativa per a la L8 que protegeixi el Parc Joan Miró

Ajuntament i veïns analitzen com minimitzar l'impacte sobre la zona verda

GERARD PRUNA
BARCELONA

Arriben setmanes clau per al futur del Parc Joan Miró de Barcelona. Aquests dies, al mateix temps que els veïns redoblen la seva pressió per salvar els 178 arbres que estan en perill per les obres de la L8 de Ferrocarrils, els tècnics de l'Ajuntament i de la Generalitat treballen contra rellotge analitzant alternatives menys agressives amb el parc, un dels escassos pulmons verds amb què compta l'Eixample. Totes dues parts saben que la decisió definitiva és imminent. La batalla, que fa mesos que es lliura, gira al voltant de la ubicació de la zona logística d'exploració de la tuneladora, un espai clau per a les obres on s'hi han d'instal·lar les oficines, el magatzem de peces, la maquinària i, sobretot, el pou per on s'ha d'extreure la terra a mesura que s'excavi el túnel.

"Seran 150 camions al dia enduent-se'n terra", avisa Xavier Riu, vicepresident i vocal d'urbanisme de l'Associació de Veïns i Veïnes de l'Esquerra de l'Eixample, una de les entitats que han sumat esforços per salvar l'arbreda del parc. Aquesta plataforma -que subratlla que no està en contra de l'allargament de la L8 entre Plaça Espanya i Gràcia- defensa que la ubicació escollida per l'Ajuntament i la Generalitat -a la banda del parc que toca al carrer Diputació amb Vilamarí- és especialment nociva perquè, més enllà de la tala d'arbres en un dels districtes amb índexs més alts de contaminació de la ciutat, és la part més prope-

ra a la Biblioteca Joan Miró i l'Institut Ernest Lluch.

Dues ubicacions alternatives

David Alonso forma part de l'AMPA de l'institut i, més enllà del soroll que, opina, pot fer impracticable fer classe amb les finestres obertes en les aules que donen al carrer Vilamarí, apunta que aquella zona del parc es fa servir també molts cops com a zona d'esbarjo per als alumnes de l'institut. Li preocupa, a més, que el pas constant de camions pugui generar inseguretat a les entrades i sortides del centre però també de l'Escola Joan Miró, situada al xamfrà de Diputació amb Entença. Per això, la plataforma ha proposat diversos emplaçaments alternatius,

Pablo Picasso

"Canalitzo totes les meves forces en una sola direcció, la pintura, i hi sacrifico tota la resta, tothom, inclòs jo mateix"

com ara desplaçar-lo a l'altra banda del parc -la que toca al carrer Tarragona- o un altre just per sota de l'avinguda Paral·lel, que afectaria un espai de la Fira. De moment, la tinent d'alcalde d'Urbanisme, Laia Bonet, va confirmar dimecres que l'Ajuntament treballa amb el departament de Territori analitzant ubicacions alternatives, però fins ara a les reunions amb la plataforma sempre els han subratllat que qualsevol opció alternativa generaria més "soroll i contaminació" per als veïns, i que una possibilitat passa per reduir la zona del parc afectada i minimitzar la tala d'arbres, però mantenint la ubicació actual.

'FLAMA EN L'ESPAI I DONA NUA', DE JOAN MIRÓ

1932

Aquí Miró sotmet el cos a unes alteracions anatòmiques que l'obliguen seguidament a modificar les línies que configuren l'espai.

Després d'un període més esquemàtic, en aquesta obra torna a introduir el cos femení, que serà central en la seva obra posterior.

Aquest quadre és una de les donacions que va fer Joan Prats a la Fundació Miró i ara es pot veure al Museu Picasso.

SUCCESSIÓ MIRÓ, 2023

